

САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН АУДИТ

Баянтэс сумын Засаг даргын Тамгын газрын 2023 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн хураангуй тайлан

Аудитын код: ЗАА-2024/174/НА-СТА-ТШЗ

<p>Цахим хуудас: www.audit.mn Улиастай хот 2024 он</p>	<p>Төрийн аудитын газрын тэргүүлэх аудитор: Д.Бат-Ундраа Утас: 99993365 Цахим хаяг: Bat-undraaD@audit.gov.mn</p> <p>Аудитын менежер: Х.Болдбаатар Утас: 99105506 Цахим хаяг: BoldbaatarKh@audit.gov.mn</p> <p>Аудитор: Г.Баасанжаргал Утас: 99032514 Цахим хаяг: BaasanjargalG@audit.gov.mn</p>
--	--

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг дээрх хаягаар авна уу.

Нэг. Хараат бус аудиторын дүгнэлт

**ЗАВХАН АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР**

81090 Улиастай, Завхан аймаг
Утас/Факс: 7046-36-12
И-мэйл: zavkhan@audit.gov.mn

2024.02.19 № 55
танай _____ -ны № _____ -т

БЯАНТЭС СУМЫН
ЗАСАГ ДАРГЫН ТАМГЫН ГАЗРЫН
ДАРГА Э.БАТЗОРИГ-Д

Өөрчлөлтгүй дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.1-д заасны дагуу Баянтэс сумын Засаг даргын Тамгын газрын 2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

Баянтэс сумын Засаг даргын Тамгын газрын 2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартад нийцүүлэн бүх материаллаг зүйлсийн хувьд үнэн зөв толилуулсан байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, түүнд нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан журам, зааврын дагуу гүйцэтгэж, аудит хийгдэх байгууллагаас хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой аудитын нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Асуудлыг онцолсон хэсэг

Баянтэс сумын Засаг даргын Тамгын газарт Төрийн өмчийн бодлого зохицуулалтын газраас үнэ төлбөргүй шилжиж ирсэн 123,300,000 төгрөгийн автомашиныг тээврийн хэрэгсэл, 22,834,200 төгрөгөөр худалдан авсан өвс тэжээлийг бусад хангамжийн материал дансанд бүртгүүлж, залруулсан байна.

Аймгийн Засаг даргын Тамгын газраас тус сумын хэмжээнд өвөлжилт, хаваржилт хүндэрч малчдад тусламж дэмжлэг үзүүлэх зорилгоор даллуу татах болон өвс, тэжээл хүргэх шатахуун худалдан авах зориулалтаар 30,409,800 төгрөг, Бужир, Жавхлан багуудын нутаг дэвсгэрт гарсан ой хээрийн түймэрийг унтраахад 8,000,000 төгрөгийн шатахууны зардлын санхүүжилт олгосныг зориулалтын дагуу зарцуулсан байна.

Аудитын гол асуудал

Баянтэс сумын Засаг даргын Тамгын газрын 2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд дүгнэлт өгөх аудитаар малчдад хөнгөлөлттэй үнээр өвс, тэжээл борлуулсны орлогыг хувь хүний дансанд төвлөрүүлсэн бэлэн мөнгө болон зарцуулалтын тайланд тооцоо хийж хяналт тавиагүй,

жолоочийн замын хуудасны бичилт дутуу, нягтлан бодогчтой тооцоо нийлдэггүй, шатахуун зарцуулалтын тайлангүй, анхан шатны баримтын бүрдэл хангалтгүй, мөн сэлбэг хэрэгсэл, модны суулгацыг данс бүртгэлд тусгаагүй шууд зардлаар тайлагнасан зэрэг нийт 5,675,200 төгрөгийн зөрчилд зөвлөмж өгч, төсвөөс сумын аварга малчдын хүлээн авалт, нутгийн зөвлөлийн уулзалт, золгуут, шинэ жилийн арга хэмжээнд хүнсний материал, гарын бэлэг, шатахуун зэрэгт 8,234,000 төгрөгийн зардал гарган, зориулалт бус, үр ашиггүй зарцуулсан зөрчилд албан шаардлага хүргүүлж, нутгийн зөвлөлийн уулзалтад архи, чихэр, жимс худалдан авч төсвөөс зориулалт бус, үрэлгэн зарцуулсан 420,000 төгрөгийн зөрчилд төлбөрийн акт тогтоож тус тус шийдвэрлэсэн.

Бусад асуудлын хэсэг

Баянтэс сумын Засаг даргын Тамгын газар нь сумын Орон нутгийн хөгжлийн сангаар хийгдсэн 14,800,000 төгрөгийн автомашины граж, 89,895,700 төгрөгийн сумын төвийн гэрэлтүүлэг, 20,000,000 төгрөгийн тариалангийн талбайн хашаа зэргийг данс бүртгэлд тусгасан байна.

Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Төсвийн захирагч санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх үүрэг хариуцлага хүлээнэ.

Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт нь дээд түвшнийх боловч үнэмлэхүй түвшний баталгаажуулалт биш бөгөөд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар бүх материаллаг буруу илэрхийлэл бүрийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа болохгүй юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гарах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

ДАРГА, ТЭРГҮҮЛЭХ
АУДИТОР Д.БАТ-УНДРАА

Хоёр. Аудит хийсэн санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэл

2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан

Код	Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл
1	ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН	6,554,121.00	12,148,721.00
35	БАРАА МАТЕРИАЛ	6,554,121.00	12,148,721.00
35400	Хангамжийн материал	6,554,121.00	12,148,721.00
35410	Бичиг хэргийн материал	148,840.00	248,840.00
35420	Аж ахуйн материал	6,405,281.00	8,240,281.00
35430	Сэлбэг хэрэгсэл	0	3,659,600.00
2	ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН	865,472,528.71	1,203,001,990.92
39	ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ	865,472,528.71	1,203,001,990.92
39200	Биет хөрөнгө	833,284,528.71	1,166,643,990.92
39201	Барилга, байгууламж, орон сууц	595,450,924.85	610,250,924.85
39202	Хуримтлагдсан элэгдэл	-137,209,086.97	-171,180,488.41
39203	Авто-тээврийн хэрэгсэл	333,284,800.00	456,584,800.00
39204	Хуримтлагдсан элэгдэл	-77,894,473.41	-113,905,697.12
39205	Машин тоног төхөөрөмж(компьютер)	83,503,197.00	206,937,275.90
39206	Хуримтлагдсан элэгдэл	-24,775,995.34	-38,457,749.24
39207	Тавилга, аж ахуйн эд хогшил	103,407,086.00	99,942,086.00
39208	Хуримтлагдсан элэгдэл	-75,403,066.11	-76,026,374.49
39214	Бусад үндсэн хөрөнгө	120,762,788.00	286,052,488.00
39215	Хуримтлагдсан элэгдэл	-88,269,545.31	-93,981,174.57
39217	Ном	427,900.00	427,900.00
39300	Биет бус хөрөнгө	32,188,000.00	36,358,000.00
39301	Програм хангамж	3,022,000.00	7,522,000.00
39302	Хуримтлагдсан элэгдэл	-2,032,000.00	-2,362,000.00
39303	Бусад биет бус хөрөнгө	31,198,000.00	31,198,000.00
3	НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН III=I+II	872,026,649.71	1,215,150,711.92
4	НИЙТ ӨР ТӨЛБӨР	4,730,840.00	166,900.00
41	БОГИНО ХУГАЦААТ ӨР ТӨЛБӨР	4,730,840.00	166,900.00
41300	Өглөг	4,730,840.00	166,900.00
41320	Бараа үйлчилгээний зардлын өглөг	4,730,840.00	166,900.00
5	ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН	867,295,809.71	1,214,983,811.92
51	Засгийн газрын хувь оролцоо	867,295,809.71	1,214,983,811.92
51100	Засгийн газрын оруулсан капитал	394,749,005.52	394,749,005.52
511002	Орон нутгийн төсвийн оруулсан хөрөнгө	394,749,005.52	394,749,005.52
51200	Хуримтлагдсан үр дүн	445,600,497.38	793,288,499.59
51210	Өмнөх үеийн үр дүн	224,394,089.54	445,600,497.38
51220	Тайлант үеийн үр дүн	221,206,407.84	347,688,002.21
51300	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү	26,946,306.81	26,946,306.81
6	ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН VI=IV+V	872,026,649.71	1,215,150,711.92

2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан

Код	Үзүүлэлт	ӨМНӨХ ОН	ТАЙЛАНТ ОН
I	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (I)	645,880,900.00	511,033,644.30
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	289,567,000.00	404,138,778.90
120	Нийтлэг татварын бус орлого	289,567,000.00	404,138,778.90

120017	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого - Үндсэн хөрөнгө	289,567,000.00	398,903,778.90
120018	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого - Бараа материал	0	5,235,000.00
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	356,313,900.00	106,894,865.40
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	15,415,000.00	106,894,865.40
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	15,415,000.00	0
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	0	106,894,865.40
1320	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	340,898,900.00	0
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	340,898,900.00	0
II	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН	424,674,492.16	622,130,549.00
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	424,674,492.16	622,130,549.00
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	398,837,792.94	621,956,928.60
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	221,119,133.78	345,592,656.59
210101	Үндсэн цалин	194,333,918.78	257,595,190.59
210102	Нэмэгдэл	25,887,278.00	83,426,966.00
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	0	0
210104	Урамшуулал	897,937.00	4,570,500.00
210105	Гэрээт ажлын хөлс	0	0
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	26,691,567.00	43,427,553.10
210201	Тэтгэврийн даатгал	18,710,457.08	29,777,390.67
210202	Тэтгэмжийн даатгал	2,201,228.17	3,452,428.41
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	1,760,982.48	2,761,942.71
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	365,354.30	675,980.02
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	3,653,544.97	6,759,811.29
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	26,846,940.00	25,158,900.00
210301	Гэрэл, цахилгаан	2,797,140.00	5,644,300.00
210302	Түлш, халаалт	24,049,800.00	19,514,600.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	29,275,315.00	33,765,460.00
210401	Бичиг хэрэг	2,159,200.00	3,796,300.00
210402	Тээвэр, шатахуун	20,387,740.00	25,808,060.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	3,917,600.00	3,961,100.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	0	200,000.00
210408	Бараа материал акталсны зардал	2,810,775.00	0
2105	Нормативт зардал	0	450,000.00
210502	Хоол, хүнс	0	450,000.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	13,201,400.00	837,800.00
210604	Урсгал засвар	13,201,400.00	837,800.00

2107	Томилолт, зочны зардал	4,636,000.00	5,292,100.00
210701	Гадаад албан томилолт	0	0
210702	Дотоод албан томилолт	4,636,000.00	5,292,100.00
210703	Зочин төлөөлөгч хүлээн авах	0	0
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	2,420,100.00	1,611,476.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	1,092,000.00	720,000.00
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	232,100.00	0
210803	Даатгалын үйлчилгээ	469,100.00	469,091.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	227,700.00	227,700.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношилгоо	73,800.00	56,285.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	187,000.00	0
210807	Газрын төлбөр	138,400.00	138,400.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	74,647,337.16	165,820,982.91
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	11,583,000.00	71,961,823.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	513,400.00	150,000.00
210903	Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл, хорогдол	62,550,937.16	93,709,159.91
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	25,836,699.22	173,620.40
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	25,835,800.00	0
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	25,835,800.00	0
2134	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт	899.22	173,620.40
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	893.5	0
213405	Нэмэлт санхүүжилт төвлөрүүлэх шилжүүлэг	5.72	173,620.40
III	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (III)=(I)-(II)	221,206,407.84	-111,096,904.70
V	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ЗАРДЛЫН ДҮН	0	85,156.78
225001	Үндсэн хөрөнгө, бараа материал худалдсаны гарз	0	85,156.78
VI	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ НИЙТ ҮР ДҮН (VI)=(III)+(IV)-(V)	221,206,407.84	-111,182,061.48

2.3 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

Код	Үзүүлэлт	ӨМНӨХ ОН	ТАЙЛАНТ ОН
I	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (I)	356,313,900.00	106,894,865.40
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	356,313,900.00	106,894,865.40
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	15,415,000.00	106,894,865.40
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	15,415,000.00	0

131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	0	106,894,865.40
1320	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	340,898,900.00	0
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	340,898,900.00	0
II	НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	356,313,900.00	565,764,929.09
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	356,313,900.00	565,764,929.09
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	330,477,200.78	565,591,308.69
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	214,653,406.50	345,460,909.69
210101	Үндсэн цалин	187,868,191.50	241,600,851.52
210102	Нэмэгдэл	25,887,278.00	99,584,878.17
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	0	0
210104	Урамшуулал	897,937.00	4,275,180.00
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	33,157,294.28	43,559,300.00
210201	Тэтгэврийн даатгал	24,648,894.28	29,620,300.00
210202	Тэтгэмжийн даатгал	2,162,100.00	3,484,800.00
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	1,667,500.00	2,787,800.00
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	448,300.00	696,900.00
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	4,230,500.00	6,969,500.00
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	28,006,900.00	25,158,900.00
210301	Гэрэл, цахилгаан	3,547,100.00	5,644,300.00
210302	Түлш, халаалт	24,459,800.00	19,514,600.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	21,315,700.00	37,362,063.00
210401	Бичиг хэрэг	1,741,200.00	3,416,900.00
210402	Тээвэр, шатахуун	15,656,900.00	30,137,463.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	3,917,600.00	3,807,700.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	14,401,400.00	1,350,000.00
210604	Урсгал засвар	14,401,400.00	1,350,000.00
2107	Томилолт, зочны зардал	4,636,000.00	5,292,100.00
210702	Дотоод албан томилолт	4,636,000.00	5,292,100.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	2,420,100.00	9,605,476.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	1,092,000.00	8,714,000.00
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	232,100.00	0
210803	Даатгалын үйлчилгээ	469,100.00	469,091.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	227,700.00	227,700.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	73,800.00	56,285.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	187,000.00	0
210807	Газрын төлбөр	138,400.00	138,400.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	11,886,400.00	97,802,560.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	11,583,000.00	97,499,160.00

210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	303,400.00	303,400.00
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	25,836,699.22	173,620.40
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	25,835,800.00	0
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	25,835,800.00	0
2134	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт	899.22	173,620.40
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	893.5	0
213405	Нэмэлт санхүүжилт төвлөрүүлэх шилжүүлэг	5.72	173,620.40
III	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (III)=(I)-(II)	0	-458,870,063.69
VIII	НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (VIII)=(III)+(VI)+(VII)	0	-458,870,063.69

2.4 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

Код	Үзүүлэлт	Засгийн газрын оруулсан капитал	Дахин үнэлгээний нөөц	Хуримтлагдсан дүн	Засгийн газрын хувь оролцооний нийт дүн
1	2021 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	394,749,005.52	26,946,306.81	224,394,089.54	646,089,401.87
10	2022 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	394,749,005.52	26,946,306.81	445,600,497.38	867,295,809.71
3	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	394,749,005.52	26,946,306.81	224,394,089.54	646,089,401.87
9	Тайлант үеийн үр дүн	0	0	221,206,407.84	221,206,407.84
11	2023 оны 1-р сарын 1-нээрх үлдэгдэл	394,749,005.52	26,946,306.81	445,600,497.38	867,295,809.71
20	2023 оны 12-р сарын 31-наарх үлдэгдэл	394,749,005.52	26,946,306.81	793,288,499.59	1,214,983,811.92
13	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	394,749,005.52	26,946,306.81	445,600,497.38	867,295,809.71
19	Тайлант үеийн үр дүн	0	0	347,688,002.21	347,688,002.21

2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

Код	Үзүүлэлт	Төлөвлөгөө	Төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан
II	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	474,927,800.00	458,870,063.69
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	474,927,800.00	458,870,063.69
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	474,927,800.00	458,870,063.69
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	348,474,300.00	345,460,909.69
210101	Үндсэн цалин	248,764,000.00	241,600,851.52
210102	Нэмэгдэл	99,710,300.00	99,584,878.17

210104	Урамшуулал	0	4,275,180.00
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	43,559,300.00	43,559,300.00
210201	Тэтгэврийн даатгал	29,620,300.00	29,620,300.00
210202	Тэтгэмжийн даатгал	3,484,800.00	3,484,800.00
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	2,787,800.00	2,787,800.00
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	696,900.00	696,900.00
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	6,969,500.00	6,969,500.00
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	25,354,400.00	25,158,900.00
210301	Гэрэл, цахилгаан	5,644,300.00	5,644,300.00
210302	Түлш, халаалт	19,710,100.00	19,514,600.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	23,298,200.00	22,735,978.00
210401	Бичиг хэрэг	3,870,300.00	3,416,900.00
210402	Тээвэр, шатахуун	15,510,300.00	15,511,378.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	3,917,600.00	3,807,700.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	1,350,000.00	1,350,000.00
210604	Урсгал засвар	1,350,000.00	1,350,000.00
2107	Томилолт, зочны зардал	4,572,100.00	4,572,100.00
210702	Дотоод албан томилолт	4,572,100.00	4,572,100.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	2,328,100.00	1,611,476.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	1,200,000.00	720,000.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	469,100.00	469,091.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	227,700.00	227,700.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношилгоо	73,800.00	56,285.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	203,400.00	0
210807	Газрын төлбөр	138,400.00	138,400.00
210808	Банк, санхүүгийн байгууллагын үйлчилгээний хураамж	15,700.00	0
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	25,991,400.00	14,421,400.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	25,688,000.00	14,118,000.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	303,400.00	303,400.00
III	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	474,927,800.00	458,870,063.69
31	УЛСЫН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	0	0
310001	Улсын төсвөөс санхүүжих	0	0
32	ОРОН НУТГИЙН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	467,119,800.00	458,870,063.69
320001	Орон нутгийн төсвөөс	467,119,800.00	458,870,063.69
35	ТӨСӨВТ БАЙГУУЛЛАГЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНААС	7,808,000.00	0
350003	Урьд оны үлдэгдлээс санхүүжих	7,808,000.00	0
61	БАЙГУУЛЛАГЫН ТОО	1	1
610001	Төсвийн байгууллага	1	1
610002	Төсвөөс гадуур байгууллага	0	0
62	АЖИЛЛАГСДЫН ТОО	19	19
620001	Удирдах ажилтан	7	7
620002	Гүйцэтгэх ажилтан	9	9
620003	Үйлчлэх ажилтан	3	3
620004	Гэрээт ажилтан	0	0
65	ОРОН ТООНЫ МЭДЭЭЛЭЛ	19	19
650001	Төрийн захиргааны албан хаагч (ТЗ)	8	8
650002	Төрийн тусгай албан хаагч (ТТ)	0	0
650003	Ажлын албаны албан хаагч (АА)	0	0

2.6 Аудит хийсэн нэмэлт төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

Код	Үзүүлэлт	ТЗ цэвэр дүн
II	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	106,894,865.40
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	106,894,865.40
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	106,721,245.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	14,626,085.00
210402	Тээвэр, шатахуун	14,626,085.00
2107	Томилолт, зочны зардал	720,000.00
210702	Дотоод албан томилолт	720,000.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	7,994,000.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	7,994,000.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	83,381,160.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	83,381,160.00
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	173,620.40
2133	Олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	173,620.40
213405	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, нэмэлт санхүүжилт төвлөрүүлэх шилжүүлэг	173,620.40
I	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	106,894,865.40
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	106,894,865.40
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	106,894,865.40

Гурав. Аудитын илрүүлэлт:

Аудитаар нийт 188,120.0 мянган төгрөгийн алдаа¹ илэрснээс аудитын явцад 188,120.0 мянган төгрөгийн алдааг залруулсан.

Залруулсан алдаа:

Малын тэжээлийг бараа материалын тайланд орлого аваагүй, шууд зардлаар тайлагнасан 22,384.2 мянган төгрөг, тооцоо нийлсэн актаар баталгаажуулах өглөгийг санхүүгийн тайланд тусгасан 10,015.8 мянган төгрөг, худалдан авсан үндсэн хөрөнгийг хандиваар бүртгэсэн 32,420.0 мянган төгрөг, хандиваар ирсэн автомашиныг данс бүртгэлд тусгаагүй 123,300.0 мянган төгрөгийг бүртгэсэн зэрэг алдаа гаргасан байна. Энэ нь УСНББОУС-1, АДБОУС 200, 2000, MNS-6817-4:2020 стандартын 7.1.2.2, 7.1.3.4, 7.1.3.5 дахь заалтууд, Төсвийн тухай хуулийн 25 дугаар зүйлийн 25.7-д “Тусламж, хандивын орлогыг холбогдох журмын дагуу бүртгэж, гүйцэтгэлийг тайлагнана”, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 14 дүгээр зүйлийн 14.4-д “Нягтлан бодох бүртгэлд дараах зүйлсийг заавал бүртгэнэ”, 14.4.2-д “бүх хөрөнгө, хөрөнгө оруулалт, авлага”, 15 дугаар зүйлийн 15.1-д “Аж ахуйн нэгж, байгууллагын нягтлан бодох бүртгэл хөтлөлтөд гарсан алдааг алдаа гарсан шалтгаан, залруулах аргыг тодорхой тусгасан баримт, тайланг үндэслэн залруулах бөгөөд зөвшөөрсөн болон залруулга хийсэн албан тушаалтан гарын үсэг зурж баталгаажуулна”, 15.2-д “Нягтлан бодох бүртгэлийн алдааг алдаа гарсан үеийн санхүүгийн тайланд тусгах замаар залруулна”, 20 дугаар зүйлийн 20.2.3 “холбогдох

олон улсын стандарт, эрх бүхий төрийн байгууллагаас баталсан нягтлан бодох бүртгэлийн стандарт, журам, заавар, энэ хуулийн 6 дугаар зүйлд заасан зарчмыг баримтлан нягтлан бодох бүртгэл хөтөлж, санхүүгийн тайлан гаргах" гэж заасан, Төсвийн тухай хуулийн 6.4.8-т "Төсвийг зохистой удирдаж авлага, өр төлбөр үүсгэхгүй байх", Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.2.5-д "дансны өглөг, авлага ба төлбөрийн тооцоог хянах, ажил, гүйлгээг гарахаас нь өмнө хянан, баталгаажуулах", 20.2.6-т "эд хөрөнгийн болон төлбөр тооцооны тооллого хийх, үр дүнг шийдвэрлэх, бэлтгэн нийлүүлэгч, худалдан авагчтай тооцоо хийж, үлдэгдлийг баталгаажуулж, баримтжуулах ажлыг зохион байгуулах, удирдах", Сангийн сайдын 2006 оны 388 дугаар тушаалаар батлагдсан "Төсөвт байгууллагад мөрдөх нягтлан бодох бүртгэлийн дансны заавар"-тай нийцэхгүй, үнэн зөв байх, иж бүрэн байх гэсэн батламж мэдэгдлүүдийг хангахгүй байна.

Аудитаар нийт 14,329.2 мянган төгрөгийн зөрчил² илэрснээс, 8,234.0 мянган төгрөгийн төлбөрийн зөрчилд албан шаардлага, 5,675.2 мянган төгрөгийн зөвлөмж, 420.0 мянган төгрөгийн төлбөрийн акт тогтоосон.

Төлбөрийн акт

Засаг даргын нөөц хөрөнгөөс нутгийн зөвлөлийн золголтын арга хэмжээнд 420.0 мянган төгрөгөөр архи, чихэр, жимс худалдан авч төсвийг зориулалт бус, үрэлгэн зарцуулсан байна.

Албан шаардлага

Засаг даргын нөөц хөрөнгөөс сумын аварга малчдын хүлээн авалт, нутгийн зөвлөлийн уулзалт, золголт, шинэ жилийн арга хэмжээнд 8,234.0 мянган төгрөгөөр хүнсний материал, гарын бэлэг, шатахуун худалдан авч, үр ашиггүй, зориулалт бус зарцуулсан байна.

Зөвлөмж

Цаашид анхаарвал зохих асуудлыг тэргүүлэх ач холбогдлын дарааллаар эрэмбэлэн харуулав. Үүнд:

1. Дотоод хяналт, хариуцлагатай холбоотой асуудал

Илрүүлэлт: Малчдад хөнгөлөлттэй олгосон өвс, тэжээл борлуулсны орлогыг хувь хүний дансанд төвлөрүүлж, бэлэн мөнгөний тайлан гаргаагүй, зарцуулалтын тайлан тооцоо хийж хяналт тавьдаггүй, аудитын явцад нотлох баримтыг ирүүлээгүй зөрчил илэрсэн нь УСНББОУС-1, АДБОУС 200, 2000, MNS-6817-4:2020 стандартын 7.1.2.2, 7.1.3.4, 7.1.3.5 дахь заалт, мөн Төсвийн тухай хуулийн 16.5.5-д "батлагдсан төсвийг зориулалтын дагуу зарцуулах," Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 13.7-т "Анхан шатны баримтын бүрдэлгүй ажил, гүйлгээг бүртгэх, санхүүгийн тайланд тусгахыг хориглоно" гэж заасантай нийцэхгүй байна.

Өгсөн зөвлөмж: Сумын аюулгүй нөөцийн өвс тэжээлийг худалдан борлуулсны орлогыг нэмэлт санхүүжилтийн дансанд буцаан төвлөрүүлэх, хяналтыг хэрэгжүүлэх, зориулалтын дагуу зарцуулж, тайлагнах, анхан шатны баримтын бүрдлийг ханган ажиллах;

2. Дотоод хяналт, хариуцлагатай холбоотой асуудал

Илрүүлэлт: Сэлбэг хэрэгсэл, модны суулгац худалдан авсан анхан шатны баримтгүй, уг бараа материалыг данс бүртгэлд тусгаагүй шууд зардлаар тайлагнасан 3,540.0 мянгөн төгрөгийн зөрчил илэрсэн нь УСНББОУС-1, АДБОУС 200, 2000, MNS-6817-4:2020 стандартын 7.1.2.2, 7.1.3.4, 7.1.3.5 дахь заалт, мөн Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 14 дүгээр зүйлийн 14.4-д "Нягтлан бодох бүртгэлд дараах зүйлсийг заавал

бүртгэнэ”, 14.4.1-д “аж ахуйн бүх ажил, гүйлгээ”, 14.4.5-д “бүх орлого”, 14.4.6-д “бүх зардал”, 13 дугаар зүйлийн 13.7-д “Анхан шатны баримтын бүрдэлгүй ажил, гүйлгээг бүртгэх, санхүүгийн тайланд тусгахыг хориглоно” гэж заасантай нийцэхгүй байна.

Өгсөн зөвлөмж: Худалдан авсан бараа материалыг тухай бүр данс бүртгэлд тусган, анхан шатны баримтын бүрдлийг ханган ажиллах;

3. Дотоод хяналт, хариуцлагатай холбоотой асуудал

Илрүүлэлт: Жолоочийн замын хуудасны бичилт дутуу, нягтлан бодогчтой тооцоо нийлдээгүй, шатахуун зарцуулалтын тайлангүй, анхан шатны баримтын бүрдэл хангалтгүй 2,135.2 мянган төгрөгийн зөрчил илэрсэн нь УСНББОУС-1, АДБОУС 200, 2000, MNS-6817-4:2020 стандартын 7.1.2.2, 7.1.3.4, 7.1.3.5 дахь заалт, мөн Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 13 дугаар зүйлийн 13.7-д “Анхан шатны баримтын бүрдэлгүй ажил, гүйлгээг бүртгэх, санхүүгийн тайланд тусгахыг хориглоно”, 20 дугаар зүйлийн 20.2.5-д “дансны өглөг, авлага ба төлбөрийн тооцоог хянах, ажил, гүйлгээг гарахаас нь өмнө хянан, баталгаажуулах” гэж заасантай нийцэхгүй байна.

Өгсөн зөвлөмж: Шатахууны зарцуулалт, хэтрэлт, хэмнэлтийн тооцоог хийж, нормоор тооцож олгож, зарцуулалтын тайлан гаргаж анхан шатны баримтын бүрдлийг ханган ажиллах;

Дээрх зөвлөмжийг Төрийн аудитын тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.5 дахь хэсэгт заасны дагуу төлөвлөгөө гарган хэрэгжүүлж, биелэлтийг 2024 оны 10 дугаар сарын 31-ний дотор Завхан аймаг дахь Төрийн аудитын газарт ирүүлнэ үү.

Аудитын явцад бидэнтэй хамтран ажилласан холбогдох ажилтнуудад талархал илэрхийлье.

¹ Мэдээллийг тусгахгүй орхигдуулах, буруу тусган илэрхийлэх, үүнд, математик үйлдлийн алдаа, НББ-ийн бодлогыг мөрдөхөд гарсан алдаа, бодит байдлыг буруу тайлбарласан /буруу ойлгосон/, хайнга хандсан /мартсан, тэмдэглээгүй орхисон/;

² Хүчин төгөлдөр үйлчилж буй хууль тогтоомжид харшлах байгууллага, түүний удирдлага, байгууллагад ажилладаг бусад хувь хүний санаатай болон санамсаргүй үйлдэл, эс үйлдэл.

Дөрөв. Аудитаар илэрсэн буруу илэрхийллийн нэгтгэл:

Санхүүгийн тайлангийн аудитын алдааны нэгтгэл

/мянган төгрөгөөр/

Алдааны товч утга	Нийт алдаа		Мэдээллийг тусгахгүй орхигдуулсан		Буруу тусган илэрхийлсэн		Үүнээс				Зөвлөмж	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Запруулсан		Запруулаагүй		Тоо	Дүн
							Тоо	Дүн	Тоо	Дүн		
Малын тэжээлийг бараа материалын тайланд орлого аваагүй, шууд зардлаар тайлагнасан	1	22,384.20			1	22,384.20	1	22,384.20	0	0		
Тооцоо нийлсэн актаар баталгаажуулаагүй өглөгийг санхүүгийн тайланд тусгасан	1	10,015.80			1	10,015.80	1	10,015.80				
Худалдан авсан үндсэн хөрөнгийг хандиваар бүртгэсэн	1	32,420.00			1	32,420.00	1	32,420.00				
Хандиваар ирсэн автомашиныг данс бүртгэлд тусгаагүй	1	123,300.00		123,300.00				123,300.00				
Дүн	4	188,120.00	0	123,300.00	3	64,820.00	3	188,120.00	0	0	0	0

Санхүүгийн тайлангийн аудитын зөрчлийн нэгтгэл

/мянган төгрөгөөр/

Зөрчлийн товч утга	Нийт зөрчил		Үүнээс									
	Тоо	Дүн	Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж		Хариуцлага тооцуулах албан шаардлага		Хууль хяналтын байгууллагад шийтгүүлсэн	
			Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Албан тушаалтны тоо	Тоо	Дүн
Малчдад хөнгөлөлттэй олгосон өвс, тэжээл борлуулсны орлогыг хувь хүний дансанд төвлөрүүлж, бэлэн мөнгөний тайлан гаргаагүй, зарцуулалтын тайлан тооцоо хийж хяналт тавьдаггүй, аудитын явцад нотлох баримтыг ирүүлдээгүй	1	-					1	-				
Сэлбэг хэрэгсэл, модны суулгац худалдан авсан анхан шатны баримтгүй, уг бараа материалыг данс бүртгэлд тусгаагүй шууд зардлаар тайлагнасан	1	3,540.00					1	3,540.00				
Жолоочийн замын хуудасны бичилт дутуу, нягтлан бодогчтой тооцоо нийлдэггүй, шатахуун зарцуулалтын тайлангүй, анхан шатны баримтын бүрдэл хангалтгүй	1	2,135.20					1	2,135.20				
Засаг даргын нөөц хөрөнгөөс сумын аварга малчдын хүлээн авалт, нутгийн зөвлөлийн уулзалт, золголт, шинэ жилийн арга хэмжээнд 8,234.0 мянган төгрөгөөр хүнсний материал, гарын бэлэг, шатахуун худалдан авч, үр ашиггүй, зориулалт бус зарцуулсан	1	8,234.00			1	8,234.00	0	-				
Засаг даргын нөөц хөрөнгөөс нутгийн зөвлөлийн золголтын арга хэмжээнд 420.0 мянган төгрөгөөр архи, чихэр, жимс худалдан авч төсвийг зориулалт бус, үрэлгэн зарцуулсан	1	420.00	1	420.00			0	-				
Дүн	5	14,329.20	1	420.00	1.00	8,234.00	3	5,675.20	0	0	0	0

Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал

/мянган төгрөгөөр/

Зөрчлийн товч утга	Нийт зөрчил		Үүнээс					
			Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилттэй холбоотой зөрчил								
Дүн								
Бусад хууль тогтоомжтой холбоотой зөрчил								
Дүн								
Нийт дүн								

Тав. Төсвийн захирагчийн ангиллаар аудитад хамрагдсан байдал ба санал дүгнэлтийн талаарх мэдээллийн нэгтгэл

№	Төсвийн захирагчийн ангилал	Байгууллага, нэгжийн тоо				Санал дүгнэлтийн хэлбэр			
		Аудитад хамрагдах	Үүнээс: Аудит хийсэн хэлбэр			Зөрчилгүй	Хязгаарлалттай	Сөрөг	Дүгнэлт өгөхөөс татгалзсан
			Санал дүгнэлт гаргасан	Түүвэрт хамруулсан	Аудит хийгээгүй				
A	1	2	3	4	5	7	8	9	10
1	ТШЗ	1	1			1			
2	Төсөл, хөтөлбөр								
3	ЗГТС								
4	ТТЗ								
5	ТЕЗ								
	НИЙТ	1	1			1			

ХУРААНГУЙ ТАЙЛАНГ:

ХЯНАСАН:

ДАРГА, ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР

Д.БАТ-УНДРАА

АУДИТЫН МЕНЕЖЕР

Х.БОЛДБААТАР

БОЛОВСРУУЛСАН:

АУДИТОР

Г.БААСАНЖАРГАЛ

2024.02.22